

A scenic landscape featuring a river, a lush green field with cows, and trees under a blue sky. The river flows through the foreground, reflecting the sky and the surrounding greenery. On the left bank, a white fence is visible. The middle ground is dominated by a large, vibrant green field where numerous cows of various colors are grazing. In the background, a large, modern building with a blue roof is visible, surrounded by more trees and a clear blue sky with light clouds.

Eerste ervaringen omschakelen
naar Natuurinclusief

Een kleine introductie

- 250 stuks melkvee
 - 10.700kg melk met 4,5% vet en 3,7% eiwit
- 120 stuks jongvee
- 150 hectare land
 - 40 hectare gras
 - 50 hectare mais
 - 60 hectare akkerbouwtak
- Bedrijfsovername van vader Gerard Krol in 2018
- In 2019 begonnen met een 'omschakelplan'
- 2021-2024 Inspiratiebedrijf natuurinclusief

Een andere mindset: kleine maar wezenlijke verschillen

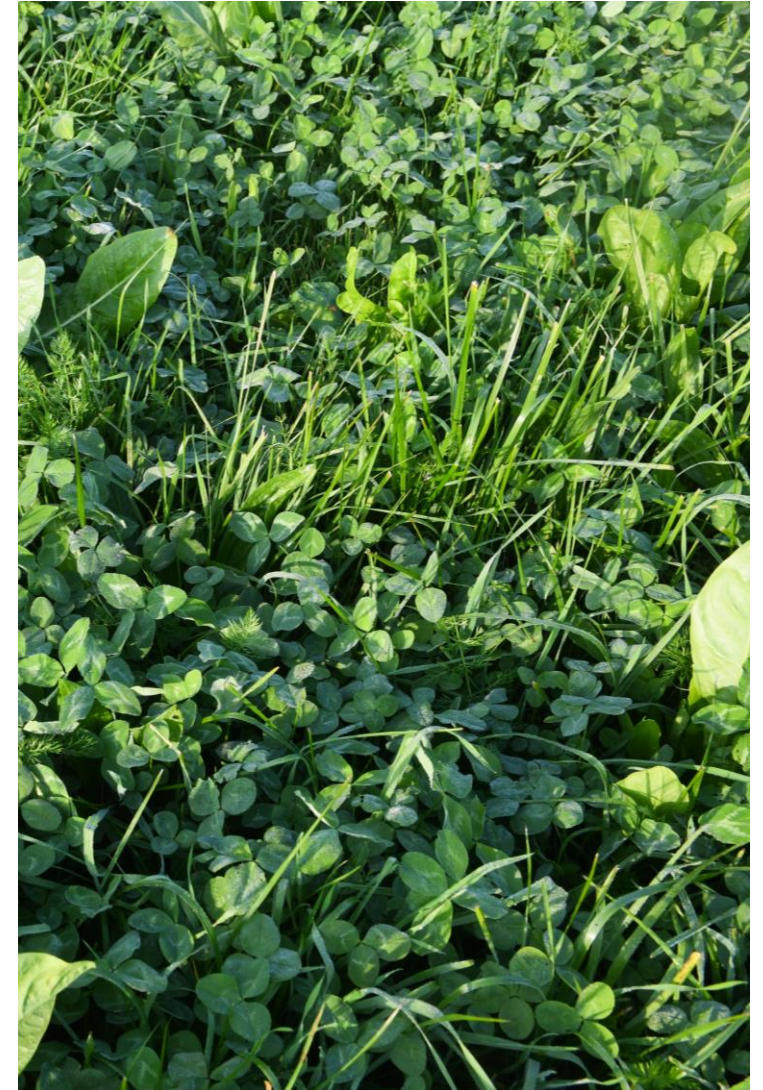
- Uitgangspunt: hoge productie bij koeien behouden
 - Cash is king, ook in de toekomst
 - Gebruik van bijproducten mooie vorm van kringlooplandbouw
 - Biologisch voor ons niet de route
- Maar ook: biodiversiteit hoort erbij!
 - Biodiversiteitsverlies 1 van de grootste bedreigingen wereldwijd
 - Melkveehouderij belangrijke verantwoordelijkheid
 - De markt lost dit niet vanzelf op
 - Naar de toekomst toe steeds belangrijker
 - Uitzondering stalaanpassing voor NIL in NB
 - GLB 2023 e.v.: ecoregelingen
 - Subsidies voor omschakeling
 - Duurzaamheidskorting Rabobank
 - Etc.?

In alle beslissingen stellen we de vraag: ‘wat kunnen we doen om de biodiversiteit te vergroten?’

	Huidige situatie	Natuur-inclusieve ambitie
GVĚ	316	316
Hectare grond in gebruik	150	150
Hectare grond beschikbaar voor landschapselementen	0,3	2,6
Grasland voor melkkoeien	35	53
Extensief grasland	0	42
Aandeel kruidenrijk grasland	35 procent	70 procent
Hectare snijmais	55	40
Hectare akkerbouw	60	10

- Meer kruidenrijk en blijven grasland voor de melkkoeien
- Aankoop grond rondom boerderij voor kruidenrijk grasland (+/- 18 ha)
- Aankoop of pacht van grond geschikt voor extensief grasland (+/- 42 ha)
- Aanleg en beheer EVZ bij Leygraaf (+/- 2ha)
- Aanleg bijenranden (2,1 ha)
- Verbeteren bodem door o.a. gebruik van compost

Inrichtingsplan geeft inzicht

- Onderdeel van Businessplan
- Plan op maat voor de Waaistap
 - Mogelijke landschapselementen
 - Subsiemogelijkheden (verschillen per gebied/gemeente!!!)
 - Doorrekening naar aantal ha landschapselement ->doelstellingen omschakelplan

Tabel 1: Totaaloverzicht maatregelen voor versterking landschap en biodiversiteit

Nr. element	Type element	Breedte	Lengte	Oppervlakte (m2)	Oppervlakte (ha)	Wegingsfactor ikv BBM	Oppervlakte inclusief wegingsfactor (ha)	Subsidieregeling
1	Gevarieerde natuurzone			11200	1,12	5	5,6	
2	langs evz	10	650	6500	0,65	5	3,25	
3	(natuurvriendelijke oever, bosjes, bloemrijk grasland, poelen)	10	390	3900	0,39	5	1,95	
4				2000	0,2	5	1	GOB of Stimuleringsregeling Landschap
5	Bijenrand	10	250	2500	0,25	1	0,25	Stimuleringsregeling Landschap
6	Bijenrand	10	345	3450	0,345	1	0,345	Stimuleringsregeling Landschap
7	Bijenrand	6	325	1950	0,195	1	0,195	Stimuleringsregeling Landschap
	Houtsingel	9	325	2925	0,2925	5	1,4625	Stimuleringsregeling Landschap
8	Bijenrand	8	191	1528	0,1528	1	0,1528	Stimuleringsregeling Landschap
	Wandelpad over boerenland	3	191	573	0,0573	1	0,0573	Stimuleringsregeling Landschap
9	Bijenrand	10	550	5500	0,55	1	0,55	Stimuleringsregeling Landschap
Totaal					42026	4,2026	14,8126	
Totale oppervlakte groenblauwe dooradering (na weging)							14,8126	
Totale oppervlakte bedrijf in Brabant							120,052	
Percentage groenblauwe dooradering op gronden in Brabant							12,3%	
Totale oppervlakte bedrijf (Brabant en Drenthe)							171,0239	
Percentage groenblauwe dooradering op gronden in Brabant							8,7%	

Omschakelen is niet zonder hobbels

- Extensiveren
- Geen chemische bestrijding bij kruidenrijk grasland
- Composteren lokaal slotenmaaisel
 - Risico op o.a. knolcyperus
- Puzzelen met regelingen
 - Randen via ANV, Stila
 - Per gemeente andere regelingen
- Alles wat we doen is minimaal kostendekkend

Nieuwe kennis en advisering is nodig, via bestaande en nieuwe routes

- Omschakeltraject provincie
 - Coach Gerard Willems
 - Inrichtingsplan Carlo Braat
- Teeltadviseur PG Kusters Martien van Lieshout
 - Selectie kruidenmengsels
- Voeradviseur FG Adrie van Heesbeen
 - Haalbaarheid rantsoen natuurinclusief doorrekenen
 - Advisering bouwplan (extensief gras vs productief etc)
 - Netwerkfunctie: waar komt grond vrij?
- ANB coördinator Marcel van Doorn
 - StudieStila regeling per gemeente
 - Aanvraag bijenranden
- Studieclub NIL Netwerk Goedboeren
- Waterschap Aa en Maas
 - Ad Jabobs (grondzaken), Tonny Steenbakkers (inrichting EVZ) Inge Meijers (GGA)
- Gemeente Bernheze (Martijn van Gessel)
 - Aanvraag wildroosters voor vergroten weidegang

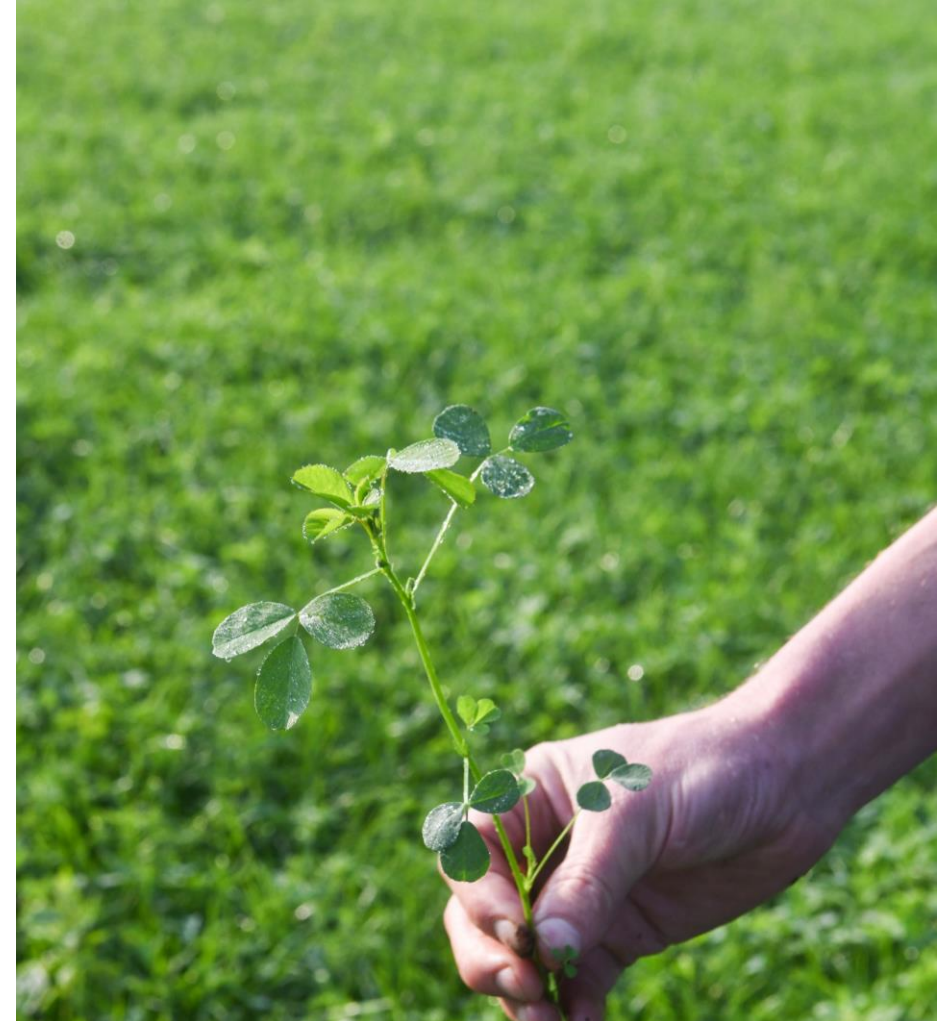

Biodiversiteit hoort er gewoon bij!

Eerste ervaringen met intensief kruidenrijk gras positief

- Vergelijkbare opbrengst (DS en RE) als Engels raaigras
- Lager kunstmestgift (helpt van gift op Engels raaigras)
 - Geen kunstmestgift nodig in zomer, beperkte kunstmestgift in voorjaar
- Drijfmestgift gelijk gehouden
- Hogere kosten zaaizaad: zaad +/- 2x zo duur. Extra kosten bij inzaai +/- 235 euro/ha
- Geen chemische bestrijding meer mogelijk!
 - Mechanische bestrijding met wiedeeg
 - Ervaring: lager onkruiddruk door betere droogteresistentie en wegdrücken onkruiden door kruiden met name direct na maaien

Op rantsoen niveau rekent natuur inclusief zich prima

Huidig rantsoen	Hoeveelheid	DS	VEM	PDVE	RE	Prijs €/100kg
Snijmais	29	375	975	55	80	4,79
Graskuil	10	400	940	75	170	6,51
Grainpro	5,5	270	1205	192	405	6,75
Bietenperspulp	5	280	1055	103	88	4,76
Luzerne	0,45	880	750	75	142	25,0
Subtotaal basis	50	36,4	987	75	129	5,58
Subtotaal mengvoer	3,8	901	1067	170	279	2,86
Totaal Huidig	53,8	402	1000	90	153	8,44

Natuurinclusief	Hoeveelheid	DS	VEM	PDVE	RE	Prijs €/100kg
Snijmais	20	375	975	55	80	4,79
Graskuil	18,5	400	940	75	170	6,51
Grainpro	5,5	270	1205	192	405	6,75
Bietenperspulp	5	280	1055	103	88	4,76
Luzerne	0,45	880	750	75	142	25,0
Subtotaal basis	49,5	368	961	79	146	5,89
Subtotaal mengvoer	3,7	888	1106	153	196	2,53
Totaal Natuurinclusief	53,2	404	1000	90	154	8,42

Prognose natuurinclusief					ha
Uitgangssituatie					
	Opbrengst maisland	17500	kg ds/ha	80	gr ruw eiwit /kg ds
	Opbrengst productief grasland	12500	kg ds/ha	180	gr ruw eiwit /kg ds
	Opbrengst extensief grasland	 7000	kg ds/ha	140	gr ruw eiwit /kg ds
Veebestand					
	melkkoeien		250		
	Jongvee < 1 jaar		60		
	Jongvee > 1 jaar		60		
	Afgeleverde kg melk /jaar prognose			2700000	kg
	Melkproductie alle dieren per kg ds			1,2	kg melk/kg ds
	Eiwitbehoefte eigen land			65	%
	Eiwit grammen /kg ds totale rantsoen			150	gr ruw eiwit /kg ds
Benodigde hoeveelheid ruwvoer alle dieren jaarrond					
	dieraantal	dagen	kgds/dag		totale ds opname/jaar
melkkoeien	250	365	15		1368750
Jongvee < 1 jaar	60	365	4,5		98550
Jongvee > 1 jaar	60	365	8		175200
					Totale ds opname/jaar
					1642500
Benodigde hoeveelheid snijmais /jaar					
	dieraantal	dagen	kgds/dag		totale ds opname mais/jaar
Melkgevende koeien	230	365	7,5		629625
Droge koeien	20	365	4		29200
Jongvee < 1 jaar	60	365	1,7		37230
Jongvee > 1 jaar	60	365	0		0
					Totale ds opname mais
					696055
					40
Benodigde hoeveelheid productief goed gras/jaar					
	dieraantal	dagen	kgds/dag		totale ds opname gras/jaar
Melkgevende koeien	230	365	7		587650
droge koeien	20	365	2,5		18250
Jongvee < 1 jaar	60	365	2		43800
Jongvee > 1 jaar	60	365	0		0
					Totale ds opname gras
					649700
					52
Benodigde hoeveelheid extensief grasland /jaar					
	dieraantal	dagen	kgds/dag		totale ds opname natuur/jaar
Melkgevende koeien	230	365	0,5		41975
droge koeien	20	365	8,5		62050
Jongvee < 1 jaar	60	365	0,8		17520
Jongvee > 1 jaar	60	365	8		175200
					Totale ds opname natuur
					296745
					42

Extensief grasland: let op de pacht- of aankoopprijs!

Grond via GOB	per ha	
Investering	67000	
Subsidie provincie	33500	
Investeringskosten per ha	33500	
Rente%	0,02	
Aflossing	20jaar	
Kosten per ha	Euro/ha	
Rentekosten	670	
Aflossing		1675
Waterschapslasten+belastingen	100	
Bewerkingskosten	707,5	
Totaal kosten	1478	
Opbrengsten	Euro/ha	
Betalingsrechten	350	
Mestplaatsing	384	obv afzetkosten van 12 euro/ton
Opbrengsten land	750	obv 15 pakken per ha á 50 euro/pak
Totaal opbrengsten	1484	

Bewerkingskosten extensief grasland	
Uitrijden mest	190 * factuur loonwerker 2019 uitrijden 118 euro per uur loader/
Maaien	30 kraan 70 euro per uur, aannname 1 ha per uur
Schudden	25
Harken	25
Pakken maken	225 obv 15 pakken per ha. per jaar
Transport pakken	112,5 20 balen per kar, 1 uur transport, 2x0,25 uur laden en lossen = 2 uur á 100 euro/uur.
Snoeien	50
Sloten maaien	50 * factuur loonwerker lootvegen 0,40 euro per m (volle kosten, bij percelen met een andere eigenaar als buur de helft)
Totaal per ha.	707,5

- Eigen berekening: Teelkosten snijmais € 1172 euro vs € 708 extensief gras
- Opbrengsten snijmais gemiddeld € 2.000 vs € 750 voor extensief gras
- Dus extensief grasland heeft een lager rendement op grond (+/- 780 euro/ha lager dan snijmais)
- Spreiding in opbrengsten met name naar boven toe veel groter in snijmais vs extensief gras (in goede jaren betere prijzen voor snijmais, niet in zelfde mate voor extensief gras)
- Opbrengsten veel akkerbouwgewassen nog hoger dan snijmais
- In onze optiek kan telen van extensief gras dan ook niet uit op 'goede' landbouwgrond

Bloemenranden: vergoedingen Stila kostendekkend

Aanleg Bloemenrand		
kosten inzaaien (1x per 3 jaar)		
zaaizaad 16kg per ha a €25/kg	€ 400,00	16kg per ha á €25 per kg
fresen	€ 50,00	
ploegen	€ 135,00	
cultivateren	€ 20,00	
zaaien (€83 per uur)	€ 295,00	3,5 uur á €85 per uur
	€ 900,00	
Kosten onderhoud		
maaien, harken, oprapen	€ 292,00	2x per jaar 50%van de strook
Per ha. akkerrand		
Opbrengst derving snijmais	€ 2.000,00	Prijzen snijmais 'op stam'
Maaien, harken, oprapen	€ 292,00	2x per jaar 50%van de strook
inzaaien	€ 300,00	1x per 3 jaar
Uitsparen bewerkingskosten snijmais	€ 779,00-	
Totaal 'kosten'	€ 1.813,00	
Beheersvergoeding akkerrand	€ 2.012,00	

Randen: Omgeving & anticiperen op beleid

- Mestplaatsingsruimte behouden op randen
- Mooie benutting 0,5m teeltvrije zone
 - Naar de toekomst toe op veel plekken zelfs 5 meter!
- Draagt bij aan score vergroening, vanaf 2023 nog sterker door Ecoregeling
- Gewasopbrengsten doorgaans lager aan randen
- Positieve reacties omgeving -> gunfactor

